

Logos, Universality, Mentality, Education, Novelty

Section: Philosophy and Humanistic Sciences

ISSN 2284 – 5976, ISSN-L 2284 – 5976

General ISBN 978-973-166-251-0, Specific ISBN 978-973-166-252-7

Covered in: CEEOL, Index Copernicus, IDEAS RePEc, Socionet,
EconPapers

For book version, Lumen Publishing House is recognised as a scientific publishing house in category „B” for CNCS within humanity sciences

---

Appreciative Counselling. An Overview

Antonio SANDU

Logos, Universality, Mentality, Education, Novelty, Section: Philosophy and Humanistic Sciences, 2012, Year I, Issue 1, pp: 101-115

The online page of this publication can be found at:

www.conferinta.info

Published by:

Lumen Publishing House

On behalf of:

Lumen Research Center in Social and Humanistic Sciences

Appreciative Counselling. An Overview

Lecturer Ph.D. Antonio SANDU^{1 2}

Abstract

In this article we will focus on counselling techniques that are still an area of excellence of social practice, a fundamental methodological dimension. Philosophical counselling proposes to transform life by rediscovering the interrogative and interpretive dimension of human consciousness and apply it to the everyday experience. It is an experience of freedom transposed from metaphysical into the social plan. Philosophical thinking out of the transcendence space reconfigures immediacy "connecting it" to the "world of ideas" and bringing individual's authenticity. Appreciative approach to philosophy is based on the works of David Cooperrider on "Appreciative Inquiry", a discursive pragmatic form that replaces the focus on the problem with focusing on the successful elements of previous experience of individuals, groups, organizations or communities¹. Principles of appreciative philosophical counselling aim partnership between all participant in philosophical counselling. This experience can be integrated with the philosophical discourse having as referential maieutic and Platonic dialogues.

Keywords:

appreciative inquiry, appreciative philosophy, appreciative counselling, philosophical counselling

---

¹ Main Researcher at Lumen Research Center in Humanistic Sciences, within Lumen Association, Ph. D. Lecturer within the Department of International Relations and European Studies, at Mihail Kogălniceanu University from Iasi, Postdoctoral fellow at the University of Medicine and Pharmacy "Gr. T. Popa", within the program "Centre for Health Policy and Ethics" Iasi, , Associate Teacher within the Faculty of Philosophy and Social and Political Sciences at „Alexandru Ioan Cuza” University from Iași, E-mail: antonio1907@yahoo.com.

² Keynote speaker at International Conference „Logos Universality Mentality Education Novelty” (Conferința Internațională „Logos Universalitate Mentalitate Educație Noutate)

Introducere

Filosofia devine parte integrantă împreună cu sociologia, semiotica, teoria discursului dintr-un domeniu transdisciplinar numit filosofia practică. Consilierea filosofică în viziunea lui Marinoff este în măsură să înlocuiască surrogatele teoretice. Filosofia devine parte activă a acțiunii sociale. Lou Marinoff (2010) propune consilierea filosofică ca modalitate de a readuce filosofia din turnul de fildeș în Agora. Filosofia practică se afirmă în domenii precum: consilierea psiho-socială, strategiile manageriale, ghidarea etică. Consilierea filosofică propune transformarea vieții prin redescoperirea dimensiunii interogative și interpretative a conștiinței umane și aplicarea acesteia asupra experienței cotidiene. Este o experiență a libertății transpusă din planul metafizic în cel social. Gândirea filosofică ieșită din spațiul transcendenței reconfigurează imediatul „conectându-l” „la lumea ideilor” și aducând autenticitate individului.

Filosofia nu-și propune să fie o terapie a psihicului, a sufletescului, ci a spiritului reflectat în acțiunea socială. De la primul cabinet de consiliere filosofică deschis de Achenbach în 1981 la Koln (Marinoff 2010) și până la amploarea pe care domeniul o cunoaște în prezent au trecut doar 30 de ani. Procesul constă într-o analiză logică a unor situații de viață pornind de la explorarea sistemului de credințe ale individului și modulului în care acestea le influențează comportamentul, autenticitatea, autonomia și starea de bine a individului. Este o întoarcere metodică la modelul maieuticii și a dialogului platonician. Marinoff apreciază (2010) că filosofia academică se îndepărtează de modelul filosofului ca iubitor de înțelepciune care urmărește adevărul, dreptatea. Abandonarea modelelor medicale, teologice, sau psihoterapeutice, deschide calea creării unui spațiu al dialogului filosofic în care fiecare își definește propria viziune de filosofie aplicată.

Modele teoretice în consilierea filosofică

Robert Walsh (2005) descrie consilierea filosofică ca o interacțiune între un filosof profesionist și un client care dorește să-și înțeleagă atitudinea față de viață, față de sine însuși și consecințele propriilor acțiuni. În continuarea tradiției socratice filosoful consilier se chestionează și-i chestionează pe ceilalți cu privire la ceea ce dă sens vieții, modul în care acesta o semnifică și o transformă în acțiune curentă. Procesul terapeutic

filosofic nu-și propune să-l transforme pe client într-un filosof ci să-l pună într-o situație reflexivă de deschidere față de autocunoaștere și de facilitatea autonomiei personale. Este implicată o mișcare de restructurare a realității subiective către o stare de prezență a puterii personale și de descoperire a elementelor care aduc puterea în viața indivizilor. Consilierea filosofică derivă din viziunea fenomenologică Husserliană și posthusserliană.

William Ferraiolo propune un model de consiliere în tradiția stoică. Autorul aduce în discuție relația dintre determinism și liber arbitru și modul de a integra libertatea în viața curentă. Modificările comportamentale sunt generate de atitudinea cognitivă față de ceilalți și față de elementele constrângătoare din lumea exterioară. Propria poziție este cea care ne face vulnerabili în fața evenimentelor cotidiene.

Leslie Spivak realizează o aplicație a filosofiei lui Kierkegaard asupra problemei libertății în psihoterapie și consilierea filosofică. Sinele este considerat a fi în centrul filosofiei kierkegaardiene asupra libertății. Mișcarea sinelui este o pendulare între libertate și lipsa acesteia. Leslie Spivak prezintă un studiu de caz cu privire la o consiliere filosofică în manieră kierkegaardiană asupra unui tânăr de 16 ani care suferă de depresie. Libertatea în viziunea kierkegaardiană are sens la modul individual. Umanitatea poate fi ajutată doar ajutând indivizii particulari. Conceptul de libertate este văzut ca o înțelegere a propriei limitări în contextul unei continue responsabilități față de prezența celorlalți.

Lucrarea explică filosofia lui Kierkegaard și modul în care aceasta a fost utilizată ca fundament teoretic în practica terapeutică.

Lydia Amir prezintă o serie de idei critice cu privire la consilierea filosofică, realizând o critică a validității acestora și o reproblematică a domeniului. Principalele asumții identificate sunt: autonomia consiliatului, existența unor diferențe semnificative între consilierea filosofică și cea psihologică și eficiența consilierii filosofice în rezolvarea unor situații practice.

Principiul autonomiei clientului în consilierea filosofică reprezintă stimularea reflexivității acestuia în dezvoltarea propriei viziuni asupra lumii. Tocmai abordarea unei anume viziuni filosofice și a unui model anume de practică a consilierii și chiar a înțelegerii autonomiei reprezintă creionarea unui cadru în care autonomia clientului se poate dezvolta. Autonomia poate fi înțeleasă într-o manieră existențialistă în directă

corelație cu responsabilitatea acțiunilor. O altă corelație a autonomiei este cea cu diferite modele de raționalitate: socratică, kantiană etc. În ceea ce privește principiul autonomiei Lydia Amir atrage atenția că indivizii cu adevărat autonomi vor fi rar atrași de serviciile de consiliere. În ceea ce privește distincția netă între consilierea filosofică și cea psihologică autoarea atrage atenția că toate tehnicile psihoterapeutice au la bază o viziune filosofică.

Filosofia existențialistă a generat o terapie existențialistă, modelul stoic stă la baza terapiei Rațional Emotive, iar principiile filosofilor umaniste au generat principiile terapilor centrate pe persoană.

Terapia psihologică însăși utilizează o practică de natură filosofică, interpretativă și interogativă. Este subliniată disputa între adepții practicii consilierii filosofice și cei a integrării viziunii filosofice în terapia filosofică. Sânt prezentate tendințele de unificare a practicilor de consiliere pornind de la specificul rațional sau emoțional al acestora. În ceea ce privește cea de a treia asumție asupra eficienței consilierii filosofice Lydia Amir (2004) arată că înțelegerea rațională asupra vieții nu este neaparat o condiție a schimbării comportamentale. Amir ridică problema legitimității consilierii filosofice și corelată cu aceasta a legitimității practice împreună.

O viziune postmodernă asupra consilierii filosofice pornind de la realismul narativ este propusă de James Tuedio. Se pune problema legitimării practicilor narrative care influențează viziunea indivizilor. Consilierea filosofică este apropiată de practică. Indivizii se confruntă cu probleme existențiale cum ar fi perspectiva terminală, relația cu transcendentul, etc.

Consilierea filosofică. Modelul anchetei apreciative

Aplicarea consilierii ca strategie în cadrul practicii sociale, vizează atât funcția orientativă de evaluare a potențialităților și a resurselor clientului, cât și cea intervenționist-sistemică de modificare a conduitei prin schimbări cognitive-comportamentale. În articolul de față ne vom îndrepta atenția asupra tehnicilor de consiliere care rămân încă un domeniu de excelență a practicii sociale, o dimensiune metodologică fundamentală. Indiferent de modalitatea aleasă de abordare a consilierii, fundamentul operațional al procesului de consiliere tradițională îl constituie procesul rezolvării problemelor. Acest proces îl putem vedea ca

o congruență între rezolvarea problemelor eului uman și facilitarea funcționalității sistemelor sociale din care individul face parte. Tocmai la nivelul funcționalității sistemelor sociale putem identifica spațiul de referință a consilierii afirmativ-apreciative.

Consilierea este un proces care vizează eminentemente schimbarea. Procesul de schimbare se aplică atât persoanei clientului cât și mediului său social cu rețelele sale complexe care interacționează și se influențează reciproc (formând împreună sistemul client). În ultimii ani, consilierea, ca intervenție socio-pedagogică centrată pe client în genere, absoarbe ipoteze și teorii ale psihologiei personalității orientate și adaptate științelor educației.

Fundamente teoretice ale consilierii filosofice apreciative

Abordarea apreciativă a filosofiei pornește de la lucrările lui David Coperider cu privire la „Appreciative Inquiry”, o formă de pragmatică discursivă care înlocuiește centrarea pe problemă cu centrarea pe elementele de succes din experiența anterioară a indivizilor, grupurilor, organizațiilor sau comunităților. Principiile pedagogiei apreciative vizează *parteneriatul* dintre profesor și student. Această experiență se poate integra în discursul filosofic având ca referențial maieutica și dialogurile platoniciene.

Hermeneutica realității poate fi văzută ca o reflecție de ordin filosofic asupra cotidianului și experiențelor pozitive din cotidian, se încadrează în tradiția filosofică de căutare a semnificațiilor ultime ale realității. Este o modalitate de a aduce filosofia din spațiul construcției teoretice pure, în sfera practicii sociale, fiind o formă de filosofie aplicată.

Discursul apreciativ pornește de la viziunea postmodernă printr-o abordare constructivistă și construcționistă conform căreia realitatea însăși este o construcție socială generată prin succesive negocieri asupra interpretărilor.

Ancheta apreciativă

Ancheta (Investigația) apreciativă este în viziunea lui Gergen o formă de deconstrucție aplicată cercetării sociale căreia îi arată intrinseca corelație cu practicile naratologice și semiotice, iar pe de altă parte acțiunii

sociale pe care o deconstruiește până la nivelul opțiunii interpretative asupra focalizării pe factorul stresant, incongruent problematic al realității sociale, sau asupra celui generativ, constructiv apreciativ a aceleiași realități sociale. În viziunea lui Gergen deconstrucția realizată prin Ancheta Apreciativă vizează rolul cercetării de focalizare asupra problemei care poate deveni printr-o convenție interpretativă cercetarea practicilor pozitive, transformative și a modului cum acestea pot proiecta o viziune constructivă asupra dezvoltării sistemului studiat (Gergen, 2005: 56-86).

Cooperrider propune următoarea definiție operațională a anchetei apreciative: *o cercetare cotransformatoare a pozitivului din indivizi și organizații* (Cooperrider, Srivatsva, 1987: 129-169). Ancheta apreciativă este o descoperire transformatoare a surselor generatoare de vitalitate a momentelor de maximă eficiență și capacitate creatoare în domeniul economic, ecologic, uman, etc. Este o mobilizare a capacității interogative pe baza principiului întrebărilor necondiționat pozitive. Dimensiunea cercetării este corelativă cu cea a intervenției prin descătușarea potențialului inovativ a imaginației creatoare în locul negării și a criticii (Cooperrider, Whitney, 2006: 69).

Perspectiva Anchetei Apreciative este una socio-raționalistă, rezumată de D. Cooperrider în câteva elemente esențiale:

- Ordinea socială este fundamental instabilă la orice moment, fiind produsul unei negocieri sau convenții între persoane, convenție asumată tacit sau explicit de către acestea;
- Modelele acțiunii social-organizaționale nu sunt impuse în manieră biologică sau fizică, ele sunt capabile de o varietate infinită;
- Acțiunea socială este susceptibilă de a fi interpretată diferit în funcție de contextul istoric în care are loc, nici una dintre interpretări neputând fi considerată în mod obiectiv superioară alteia;
- Acțiunile umane sunt prescrise de către idei, credințe, intenții sau teorii; transformarea comportamentelor convenționale umane se realizează prin schimbarea ideilor, teoriilor, ideologiilor convenționale; socio-raționalismul consideră că teoriile pe care le îmbrățișăm, credințele și reprezentările noastre asupra sistemelor sociale au un efect puternic asupra naturii realității sociale;

- Cel mai puternic vehicul pe care-l au comunitățile pentru a-și transforma convențiile sau înțelegerile în norme, valori, scopuri, ideologii este actul dialogului, posibil prin limbaj; prin urmare, schimbările care au loc în practicile lingvistice pot provoca schimbări profunde în practicile sociale;
- Teoria socială poate fi văzută ca un limbaj elevat care posedă o gramatică proprie, ea poate fi folosită ca un instrument lingvistic capabil să creeze modele noi de acțiune socială;
- Orice teorie este normativă, indiferent dacă se intenționează sau nu acest lucru și are potențialul să influențeze ordinea socială indiferent dacă oamenii au sau nu reacții de acceptare, respingere sau indiferență;
- Fiecare teorie socială are o semnificație morală: are potențialul de a afecta și de a regla relațiile inter-personale în viața cotidiană;
- Cunoașterea socială rezidă în interacțiune colectivă: ea este creată, menținută și folosită de către grupul uman.

Fazele procesului de consiliere apreciativă

Se poate delimita procesul de consiliere bazat pe ancheta apreciativă în cinci faze.

Explorarea în adâncime a strategiilor de succes ale clientului.

Etapa se suprapune metodologic peste etapa „explorarea în adâncime a problemei” din abordarea centrată pe problemă. În consilierea vocațională spre exemplu vom vorbi despre evaluarea aptitudinilor elevului, a performanțelor sale anterioare, a intereselor sale imediate și de perspectivă. În consilierea specifică asistenței sociale, în această etapă de Discovery a consilierii apreciative, clientul explorează în parteneriat cu consilierul, propriile strategii afirmative, propriile strategii de succes, resursele pentru schimbare etc

Explorarea soluțiilor alternative în parteneriat între client și consilier.

Soluțiile alternative din consilierea clasică, sunt înlocuite din perspectiva consilierii apreciative procesul de visioning apreciativ. Etapa se suprapune celei de Dream din cadrul Anchetei Apreciative. În exemplul nostru anterior, pornind de la consilierea vocațională se va explora oferta educațională existentă, corelată cu posibilitatea de absorbție ulterioară pe piața muncii și cu propriul design al carierei creionate de client.

Identificarea unor căi inovative de a crea viitorul dorit de client pentru sine însuși

Etapei de contract în consilierea centrată pe problemă îi poate corespunde etapa de Design în cadrul consilierii apreciative. Etapa de Design poate fi definită ca o etapă de identificare a unor căi inovative de a crea viitorul dorit de client pentru sine însuși. Acest pas are ca specific concretețea, și realizabilitatea, destinat să schimbe sistemul client în congruență cu propriile proiecții asupra viitorului.

Implementarea strategiilor de autorealizare a clientului.

Etapa de implementare a contractului din abordarea centrată pe problemă, poate fi revalorizată din perspectiva consilierii apreciative în cadrul etapei Delivery (Destiny) a Anchetei Apreciative. Această etapă presupune implementarea propriu zisă a strategiilor de autorealizare, identificare, în etapa de visioning. Odată ce individul și-a identificat și construit o imagine asupra unui viitor preferat, se trece la utilizarea limbajului și comunicării (interviului intențional nondirectiv), pentru punerea în act și urmărirea realizării concrete a viitorului proiectat.

Câteva elemente utile în abordarea consilierii din perspectiva strategiei apreciative:

Identificarea poveștilor de succes

- Crearea unei relații, în care clientul să poată revedea propria
- strategie de succes din trecut, să se centreze mai profund asupra ceea ce vrea sau este necesar să schimbe și să atingă o nouă perspectivă în luarea propriilor decizii.
- Acordarea atenției și a respectului necondiționat și aprecierii față de client și comunicarea cu acesta. Preocuparea față de interesele clientului trebuie manifestată explicit.

- Observarea atitudinilor în timpul interviului, a conduitei verbale și non-verbale.
- Manifestarea empatiei. Subiecții trebuie să simtă respectul față de ei, demonstrat prin atitudine și comportament.
- Transmiterea fermă față de clienți a ideii că îi considerăm capabili să-și exercite controlul asupra propriului destin.
- Înlocuirea judecății critice cu aprecierea elementelor pozitive, cultivarea resurselor de schimbare, ascultarea activă și înțelegere, manifestarea unei călduri sufletești, suport și schimbare.
- Identificarea scopurilor proprii arii apreciativele clienților și constituirea parteneriatului client-consilier.

Se acordă timp etapei de identificare a succeselor clientului precum și clarificarea situației sistemului client. În această etapă scopul procesului de consiliere este să fie ajutat clientul să găsească mai multe soluții pentru problemele sale, în conformitate cu propriile viziuni asupra viitorului, și cu propriile strategii de succes anterioare. Este important să se evidențieze situații în care clientul a reușit să facă față cu succes unor provocări venite din mediul social, să identifice în parteneriat cu clientul abilitățile și competențele acestuia din urmă care i-au permis să facă față acelor provocări precum și identificarea unor modalități de transfer creativ a acelor competențe sociale în alte situații cu potențial de provocare (situații problemă în perspectiva consilierii clasice).

Practica apreciativă în domeniul consilierii înlocuiește procesul de realizare a unui inventar al tuturor problemelor cu care clientul se confruntă cu redesignul situației problemă într-o provocare generatoare de feedback social.

Încurajarea acțiunii pozitive

În etapa de Design a consilierii apreciative, clientul trebuie asistat în dezvoltarea și evaluarea strategiilor de autodeterminare cu scopul de a-și crea propria viziune asupra lumii. (Sandu, 2002). Viziunea apreciativă odată stabilită, devine necesară adaptarea unei decizii asupra căilor importante prin care scopurile identificate să fie îndeplinite. În fiecare etapă a procesului de consiliere intervine ca dominantă strategia de comunicare și abordare a clientului. Din necesitatea de ameliorare a

comunicării prezentăm câteva aspecte din Programarea Neuro-Lingvistică (N.L.P.) care să eficientizeze fiecare din etapele procesului de consiliere apreciativ.

„Fondul axiomatic” al N.L.P. îl constituie 8 aserțiuni fundamentale care coordonează funcționalitatea comunicării dând congruența logică a sistemului. Ele constituie un set de aserțiuni prealabile și nu presupuziții întrucât N.L.P. respinge orice presupuziție generalizatoare ca generatoare de disfuncții ale comunicării.

Prezentăm în cele ce urmează aceste accepțiuni și modul cum din fiecare dintre acestea rezultă modalități concrete de operare în cadrul interviului intențional-nondirectiv apreciativ. Aceste modalități sunt în deplin consens atât cu principiile rogersiene ale consilierii, cât și cu principiile construcționismului social și anchetei apreciative venind să adauge un plus de eficiență metodei.

Aserțiunea 1: Harta nu este tot una cu teritoriul

Există o diferență considerabilă și fundamentală între realitate și percepția noastră asupra realității. Acest principiu reprezintă o cheie de înțelegere a consilierii apreciative dintr-o perspectivă construcționistă. Individul nu reacționează în conformitate cu realitatea și cu imaginea sa despre realitate. Harta noastră personală poate diferi uneori fundamental atât de realitate cât și de hărțile altor persoane.

Identificarea „hărții” clientului se realizează interviu apreciativ. Interviul apreciativ trebuie însoțit de tehnica ascultării active. Putem defini ascultarea activă ca o modalitate structurată de a asculta și răspunde interlocutorului. Ascultarea activă presupune suspendarea judecății critice și manifestarea deplină a empatiei față de interlocutor.

Aserțiunea 2: Fiecare persoană este unică și reacționează în mod unic în cadrul actului comunicării

A doua aserțiune fundamentală a N.L.P. reflectă unicitatea fiecărui individ în ceea ce privește modul său de abordare a comunicării, de raportare la celălalt. Este deci necesar să decodificăm modul de expresie al fiecărui partener, și să acționăm într-un deplin respect față de orice persoană implicată într-un act de comunicare, fără a pune etichete în legătură cu modul de a se exprima al unei persoane. Nondirectivitatea așa cum a fost definită de Rogers pleacă de la respectul necondiționat al clientului. În plus față de consilierea centrată pe client, consilierea apreciativă

pune accentul pe identificarea pozitivului din experiența anterioară a individului.

Aserțiunea 3: Fiecare comportament are un rol în adaptare

Identificarea conduitelor așa-zis indezirabile care trebuie modificate în cadrul procesului de schimbare trebuie să țină cont de situația adaptativă care a generat respectiva conduită. Un părinte își poate abuza fizic copilul (bate), deoarece la rândul lui a fost abuzat de părinți și consideră normală conduita (harta lui interioară asupra realității îi evidențiază necesitatea bătăii ca acțiune de corecție), dar totodată bătându-și copilul găsește o modalitate de adaptare la frustrare (exemplu probleme la serviciu, părintele își abuzează fizic copilul îl bate și astfel își manifestă agresivitatea reprimată). Intervenția rezultată pune accentul tocmai pe descoperirea necesității care a stat la baza unui comportament, pentru ca apoi acesta să fie înlocuit cu altul, mai benefic, constructiv și ecologic pentru ființa respectivă.

Aserțiunea 4: Nu putem să nu comunicăm

Într-adevăr fie că facem apel la modalități non-verbale sau verbale, într-o formă sau alta ne vom manifesta în exterior atitudinea interioară, ca răspuns la un anumit stimul extern. Ascultarea este foarte necesară înainte de a avea orice reacție fie ea o acțiune, o discuție cu clientul sau un mod prin care este învățat ceva.

A asculta reprezintă baza tuturor strategiilor de evaluare și acțiune (Charkhoof, 1979). Reacțiile la ascultare (Charkhoof 1979) sunt deprinderi folosite de consilier pentru a realiza o ascultare adecvată. În funcție de scopul urmărit, se clasifică în:

- Clarificarea (Zastrow 2002) constă într-o formulă utilizată după un mesaj ambiguu transmis de către client. Formula poate fi de genul:
„Vreți să spui că”... și apoi se continuă cu reformularea mesajului. Scopul este de a încuraja clientul la o mai atentă elaborare a formulării, dar în același timp în termenii construcționismului social o reformulare a propriei hărți, iar pentru operatorul interviului de a verifica acuratețea a ceea ce a auzit și mai ales a înțeles de la cel dintâi (a propriei sale hărți).
- Parafrazarea reprezentată de o reformulare a conținutului mesajului receptat de la elev, în scopul de a-l determina pe acesta să se concentreze asupra semnificației mesajului.

Deprinderea implică reamintirea mesajului, identificarea părții de conținut a acestuia și apoi reacția la conținut (Zastrow 2002).

- Reflectarea constă într-o reformulare a părții afective a mesajului scopul de a-l ajuta pe cel consiliat să exprime mai mult din trăirile sale, cu mai multă intensitate sau să devină mai conștient de trăirile care îl domină.

Reflectarea și parafrizarea pot reacționa la același mesaj, fiecare mesaj va exprima direct/ indirect câteva informații despre situația și preocupările lui și despre sentimentele sau emoțiile lui.

Aserțiunea 5: Semnificația unui mesaj este dată de reacția pe care acesta o suscită

Această aserțiune reliefează importanța cunoașterii sistemului de reprezentări interioare ale celuilalt, și faptul că este necesar să ne modulăm transmisia unui mesaj în funcție de cel care îl receptează.

Aserțiunea 6: Pentru a comunica, este indispensabil să intrăm în sistemul celuilalt de reprezentări asupra lumii înconjurătoare.

Fiecare individ percepe informațiile din mediul înconjurător prin intermediul simțurilor sale: văz, auz, pipăit, miros și gust. Aceste informații abundă de obicei în jurul nostru, iar creierul operează o selecție a informațiilor considerate importante, care ajung să fie procesate și care vor primi un răspuns, sub forma unei reacții. Comunicarea cu mediul se face într-o bună măsură la un nivel inconștient, dată fiind funcționarea noastră cerebrală aidoma unui procesor paralel.

Numeroase observații având drept obiect modul de realizare a percepției umane au permis formularea următoarei concluzii: ființa umană utilizează în mod predominant unul dintre simțurile sale pentru a-și crea o reprezentare a realității la un moment dat (Robbins, 2001). În N.L.P. se definesc astfel trei sisteme principale de reprezentare senzorială:

- sistemul vizual;
- sistemul auditiv;
- sistemul kinestezic (care se referă la senzațiile tactile, dar și la emoții, percepții de natură interoceptivă etc). Fiecare individ posedă un sistem de reprezentare senzorială (SRS) predominant sau primar.

Diferențele dintre aceste predominanțe intervin ca factori inhibitori ai comunicării, ducând uneori la adevărate blocaje în înțelegerea

mesajului emis de celălalt. O persoană poate să folosească la un moment dat și un alt canal senzorial decât cel predominant, în funcție de necesitățile mediului. De aceea observarea și identificarea SRS presupune surprinderea anumitor scheme comportamentale care se constituie ca adevărate clișee de funcționare ale individului respectiv. Este de asemenea posibil ca o anumită persoană să-și dezvolte suficient de mult unul sau toate canalele senzoriale și astfel să se exprime cu ușurință în registre senzoriale cât mai variate. Aceasta nu elimină însă existența unui SRS propriu. Uneori este necesar să urmărim dezvoltarea unui registru senzorial, pentru a ne putea ameliora comunicarea cu ceilalți

Aserțiunea 7: Fiecare persoană posedă în ea însăși toate resursele necesare optimizării propriului comportament

Această aserțiune evidențiază în ea însăși posibilitatea intervenției. Persoana este ea însăși agentul schimbării. Rolul consilierului, este de a orienta persoana către resursele pe care ea nu le poate identifica în ea însăși sau în mediul social.

Aserțiunea 8: Programarea neuro-lingvistică este interesată de modul cum se produc anumite comportamente, iar modul de rezolvare al problemelor este indirect, prin învățarea persoanei despre modul cum poate să-și optimizeze comportamentele.

Concluzii

Metodologia apreciativă în consilierea filosofică își propune valorificarea succesului și a experiențelor pozitive ale celui care primește consilierea în construcția unei relații de comunicare co-constructivă (co-construction). Consilierea filosofică apreciativă extinde principiile interviului apreciativ pornind de la modelul inteligenței apreciative propus de Thatchenkery și Metzker (2009) și anume sesizarea potențialităților afirmative existente în indivizi și în situații, precum și modalitățile de a transforma potențialitățile inerente în realitate.

Viziunea construcționistă permite trecerea discursului filosofic de la dimensiunea sa academică a speculației pure, către filosofia aplicată apropiată de semnificațiile originare ale termenului *înbire de înțelepciune*. Trezirea capacității interogative și a pasiunii față de recunoașterea semnificațiilor *cotidianului* nu va face din cel consiliat un *filosof* dar îi va permite acestuia să-și construiască o proprie *filosofie* sub forma unui sistem

interpretativ, axiologic și normativ propriu. *Realitatea* sau un element oarecare al acesteia poate fi un pretext pentru o dezbateră de natură filosofică sau cu valențe filosofice. Fără a transforma cursul într-unul de gen *philosophy for dummies*, preferăm o abordare care să plece de la cotidian către semnificațiile acestuia ținând cont de exigențele fenomenologice.

Consilierea filosofică oferă nu doar o altă perspectivă decât cea psihologică, care așa cum am văzut, nu este neapărat adevărat în toate situațiile, ci mai ales o modalitate de înțelegere a narațiunilor semnificative și generatoare de sens pentru indivizi. Sânt aduse în atenție perspectivele narative și implicit a psihoterapiilor constructiviste, sau social construcționiste. Acestea sunt văzute ca posibile practici hermeneutico-semiotice în consilierea filosofică. Problema clientului este construită prin analiza narațiunilor semnificative și a povestirii vieții clientului. Reconstrucția interpretărilor asupra poveștilor vieții generează automat modificări asupra realității subiective a indivizilor și odată cu aceasta a acțiunii sale sociale (capacității de agent a valorilor și comportamentului). Propunem pe scurt un model de consiliere filosofică narativă de factură construcționistă bazată pe principiile reflecției apreciative și programării neurolingvistice.

References

- Walsh, R. D. (2005) *Philosophical Counseling Practice*, in *Janus Head Winter*, Trivium Publications Amherst N.Y.
- Ferraiolo, W., (2004) Stoic Consel for Interpersonal Relations, in *International Journal of Philosophical Practice*, vol.2, no.1.
- Spivak, L. (2004) Application of Kierkegaard`s Philosophy of Freedom to Psychotherapy and Philosophical Counseling, in *International Journal of Philosophical Practice*, vol.2 no.1.
- Amir, L. (2004) Three Questionable Assumption of Philosophical Counseling, *International Journal of Philosophical Practice*, vol.2, no.1.
- Chapagain C. P., Ojha G. P. (2008) Appreciative inquiry for enhancing individual and organization capacity, in *Revista de cercetare și interventie sociala*, 20, 7-18.
- Gergen K. (2005) *Social construction in context*, London: Sage Publications.
- Cooperrider D., Whitney, D. (2006) *A Positive Revolution in Change: Appreciative Inquiry*, Los Angeles, California,: Berrete Koehler Publishers Inc.

- Cojocaru, D. (2004) Ancheta apreciativa si pedagogia apreciativa- Premise ale unei schimbari in educatie in (editor) Daniela Cojocaru *Repere socio-pedagogice ale schimbarii in sistemul educational*, Iasi: Lumen.
- Cooperrider, D., Srivatsva, S. (1987) Appreciative Inquiry in Organization Life, ed. Cooperrider, D.L., Srivastva, S., in *Research in Organizational Change and Development*, Greenwich CT: JAI Press.
- Thatchenkery,T., Metzker, C. (2009) *Inteligenta apreciativa. Cum sa descoperi calitatile de la temelia creativitatii si succesului*, Bucuresti: Editura Codecs.
- Sandu, A., Ponea, S. (2010) Applied Protocol for Appreciative Group Socialization, in *Postmodern Openings*, Special Issues, 1, 5-24.
- Sandu, A., (2010), Freedom as a hermeneutical pretext, in *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 3, 5-24.

Date despre Autor

Antonio SANDU este Cercetător Principal III Dr. în cadrul Centrului de Cercetări Socio-Umane Lumen din cadrul Asociației Lumen, Iași, Tepeș Vodă, Nr.2, OP. Iași 3, CP. 780, Lect. Univ. Dr. în cadrul Colectivului de Relații Internaționale și Studii Europene, Universitatea Mihail Kogalniceanu, Iași, Bursier Postdoctoral al Universității de Medicină și Farmacie în cadrul Programului „Studii postdoctorale în domeniul politicilor de sănătate”, Iași, Cadru Didactic Asociat în cadrul Facultății de Filosofie și Științe Social Politice a Universității „Al. I. Cuza”, Iași E-mail: antonio1907@yahoo.com